

Nr 125.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om efterskänkande av viss del utav byggmästaren K. Hj. Harlings stärbhusdelägare åliggande betalningsskyldighet till kronan. (1:a avd.)

Uti en inom andra kammaren av herr A. Wikström väckt motion, nr 195, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen ville för sin del besluta, att den byggmästare K. Hj. Harlings sterbhusdelägare åliggande betalningsskyldighet till kronan på grund av icke fullgjort byggnadskontrakt av den 8 augusti 1917 jämte ränta den 13 februari 1930 uppgående till 11,839 kronor 43 öre må till hälften efterskänkas.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»Byggmästaren Knut Hjalmar Harling slöt den 8 augusti 1917 med Kungl. Maj:ts och kronan kontrakt rörande utförande för Kungl. Maj:ts och kronans räkning av vissa byggnadsarbeten i Boden mot en viss entreprenadsumma, därav Harling av kronan bekom dels såsom förskott 20,000 kr., dels efter arbetenas påbörjande i särskilda poster tillhopa 95,300 kr. I brev till kronan av den 2 maj 1918 förklarade Harling, att han i brist på nödigt rörelsekapital vore ur stånd att fullborda byggnadsarbetena i fråga och överlät, enligt en den 22 augusti 1918 med kronan ingången överenskommelse, å kronan samtliga av honom enligt kontraktet utförda arbeten och anskaffade materialier emot en ersättning, i enlighet med verkställd värdering, av 103,024 kronor 35 öre under förklaring från Harlings sida, att likvid härför till honom erlagts genom beloppet å 95,300 kronor och genom avräkning av 7,724 kronor 35 öre å förenämnda till honom såsom förskott utbetalda belopp av 20,000 kronor. Den 22 augusti 1918 skulle alltså Harling varit skyldig att till kronan återbära 12,275 kronor 65 öre. Den 21 november 1918 avbetalade Harling 1,000 kronor. Den 10 mars 1919 krävdes Harling å beloppet samt, sedan Harling i augusti 1928 avlidit, den 13 februari 1929 hans sterbhusdelägare. För Harlings skuld tecknade distriktslantmätaren G. A. Snellman i Skellefteå och bergmästaren C. I. Asplund i Luleå, enligt en i maj 1919 undertecknad till kronan utgiven handling, en för båda och båda för en, borgen såsom för egen skuld, tills full betalning skedde.

Sedan kronan alltså i sista ögonblicket bevakat sin talan och förhindrat preskription, instämde kronan till Stockholms rådhusrätt Harlings sterbhusdelägare samt borgensmännen med yrkande att utfå 11,275 kronor 65 öre jämte på visst sätt beräknad ränta, och genom den 18 september 1929 meddelad dom

förpliktade nämnda domstol svarandena att utbetala yrkade belopp ävensom ränta efter 5 procent om året från stämningdagen, till dess betalning skedde. Denna dom har överklagats till hovrätten, men större utsikter till ändring torde icke vara för handen.

Såväl Harlings sterbhusdelägare som borgensmännen hava under cirka tio års tid levat i den uppfattningen, att ifrågakarande sak för länge sedan reglerats, och för sterbhusdelägarna kom det hela som en synnerligen obehaglig överraskning. Tillgångarna i Harlings sterbhus uppgingo till cirka 20,000 kronor, men då änkan och barnen i övrigt sitta i små omständigheter, ha sterbhusdelägarna, med hänsyn till de verkligt mildrande omständigheterna i målet och den hårdhet, som onekligen skulle ligga däri, att efter tio år vid väsentligen förändrat penningvärde sterbhusdelägarna skulle nödgas utbetala en så pass stor summa, i november 1929 hos Kungl. Maj:t sökt befrielse från gäldande av ifrågakarande skuld till hela dess belopp eller, om detta ej befundes lämpligt, åtminstone till halva beloppet. I skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement av den 6 sistlidne december har Kungl. Maj:t förklarat förevarande ansökning icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sterbhuset har visserligen nu lyckats försälja sin fastighet i Skelleftehamn inom Skellefteå socken, varvid lösgjorts ungefär 10,000 kronor av sterbhusets tillgångar, alltså motsvarande största delen av dess skuld till kronan enligt Stockholms rådhusrätts ännu ej laga kraftvunna utslag. Då för dessa tiotusen kronor finnes säkerhet uti inteckningar jämte underborgen, torde någon risk för borgensmännen å Harlings skuld till kronan ej längre föreligga. Men ett utkrävande från sterbhuset av hela denna skuld, 11,275 kronor 65 öre jämte 5 procent ränta från den 13 februari 1929, för helt år 563 kronor 78 öre eller tillsammans 11,839 kronor 43 öre, skulle äventyra den existensmöjlighet för den äldriga änkan och hennes barn, som skulle bliva säkerställd, om sterbhuset finge disponera, vad av nämnda tiotusen kronor överstiger hälften av sterbhusets skuld inklusive ett års ränta, för inlösen av den tomt vid Huddinge järnvägsstation, å vilken deras lilla järnaffär är belägen, och som betingar ett pris av niotusen kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet anser sig böra framhålla, att det i motionen åberopade byggnadskontraktet mellan kronan och Harling avslutats den 8 augusti 1917, men att betalningsskyldigheten faststälts först genom Stockholms rådhusrätts dom den 18 september 1929. Redan den omständigheten, att penningvärdet fallit avsevärt under tiden mellan byggnadsarbetenas igångsättande och domens meddelande, synes utskottet vara ett skäl för kronan att i någon mån eftergiva på sin fordran mot Harlings efterlevande. Då härtill kommer, att den av motionären gjorda utredningen giver vid handen, att ömmande förhållanden föreligga, i det att existensmöjligheterna för Harlings änka och barn skulle kunna äventyras, därest kronan av dem utkrävde sin fordran fullt ut, har utskottet velat tillstyrka motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen med bifall till herr Wikströms förevarande motion (II:195) må för sin del medgiva, att det byggmästaren

K. Hj. Harlings sterbhusdelägare genom Stockholms rådhusrätts dom den 18 september 1929 till utgivande till kronan ådömda belopp å 11,275 kronor 65 öre jämte ränta må till hälften efterskänkas.

Stockholm den 28 april 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 124.
